

Kadernota armoedebeleid en schuldhulpverlening

Ontwikkelingen en aandachtspunten armoedebeleid en schuldhulpverlening.
Mei 2018

1. Inleiding

In 2014 is de beleidsnota Armoede en Schulden 2014-2018 door de gemeenteraad vastgesteld. Dit betekent dat we nu in het laatste jaar zitten van deze nota. Om voor de jaren 2019-2022 beleid te maken zal in deze kadernota een aantal ontwikkelingen worden geschetst met betrekking tot de armoedeproblematiek en de schuldhulpverlening. Aan de hand van deze ontwikkelingen zal een aantal conclusies en uitgangspunten worden geformuleerd die later in dit jaar zullen worden uitgewerkt.

In deze nota is als volgt opgesteld.

In hoofdstuk 2 wordt nader ingegaan op het begrip armoede en de omvang van de problematiek in Nederland.

In hoofdstuk 3 wordt de aanpak van de armoedeproblematiek beschreven.

In hoofdstuk 4 komt de schuldhulpverlening aan de orde.

In hoofdstuk 5 wordt kort ingegaan op het beleid in de gemeente Dalfsen en het financiële kader.

In hoofdstuk 6 worden tenslotte enkele conclusies vermeld en aandachtspunten voor het vervolg in de beleidsnotitie.

2. Armoede nader verkend

Definitie

De manier waarop tegen armoede wordt aangekeken is in de loop van de tijd veranderd. Armoede werd lange tijd vooral gezien als een gebrek aan inkomen waardoor iemand in z'n bestaan wordt bedreigd. Tegenwoordig zien we armoede als een meervoudig en breder vraagstuk. Als een probleem van maatschappelijke participatie en sociale uitsluiting. Om toch zicht te krijgen op de omvang van het armoedeprobleem worden pogingen gedaan een objectieve definitie te geven. Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) hanteert voor armoede een zogenaamde lage-inkomensgrens: een vast koopkrachtbedrag dat jaarlijks wordt aangepast voor de prijsontwikkeling. Een andere benadering is van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP). Het SCP hanteert de zogenoemde budgetbenadering. Deze benadering omvat de minimale uitgaven aan voedsel, kleding en huisvesting. Bij het niet-veel-maar-toereikend criterium zijn daar de kosten voor sociale participatie en ontspanning aan toegevoegd.

Omvang

In januari 2018 heeft het CBS het rapport Armoede en sociale uitsluiting gepresenteerd. Hierbij wordt gebruik gemaakt van gegevens tot en met het jaar 2016. Belangrijkste bevinding is dat risico op een laag inkomen in 2016 gelijk is gebleven ten opzichte van 2015. In absolute aantallen gaat het om 590 duizend huishoudens. Het betreft bijna 1,1 miljoen personen¹. Het risico op een langdurig laag inkomen is wel toegenomen. In 2016 moesten 224 duizend huishoudens tenminste vier jaar achtereen rondkomen van een laag inkomen. Bij huishoudens met een (langdurig) laag inkomen gaat ongeveer de helft van het inkomen op aan vaste lasten (ca. 700 tot 750 euro per maand).² Het armoederisico is in Nederland niet gelijkmatig verspreid over de gemeenten. Het aantal van 590 duizend huishoudens met een laag inkomen komt neer op gemiddeld 8,2 procent van alle huishoudens. Per gemeente liep het aandeel uiteen van 2,9 tot 15,3 procent. In de gemeente Dalfsen is het aandeel lage inkomens 4,3%. Daarmee behoort Dalfsen tot de gemeenten met het laagste risico op een laag inkomen.

Het risico op armoede gaat vaak samen met achterstanden op het sociale en medische vlak. Bij de doelgroep is sprake van een onevenwichtige stapeling van gezondheidsproblemen. Ze hebben hogere zorgkosten, een minder goede gezondheid, een ongezondere leefstijl (minder bewegen, roken, overgewicht) en een lagere (gezonde) levensverwachting.

De aantrekkende economie en de beloften van het nieuwe kabinet voor lastenverlichting, wekken de suggestie dat de koopkracht wordt verbeterd. Het Nibud (Nederlands instituut voor budgetvoorlichting) wijst er echter op dat de huishoudens in Nederland in de portemonnee in 2018 er nog weinig van merken. Doordat veel prijzen van producten en diensten stijgen, kun je met meer geld niet per se meer doen. Het Nibud adviseert dan ook om alert te blijven op de balans tussen inkomsten en uitgaven. Voor bijstandsgerechtigden blijft de ontwikkeling van de koopkracht zelfs achter omdat de uitkeringen minder hard stijgen dan de lonen

Werkende armen

Werkenden zijn de grootste groep armen. Mensen met betaald werk als belangrijkste eigen inkomensbron maken ruim 40% van de totale groep armen uit. Het begrip "Werken loont" gaat dus niet altijd op. Door de stijging van de vaste lasten is het voor een gezin ook moeilijk om van één modaal inkomen rond te komen. Als er geen financiële buffers zijn, worden huishoudens kwetsbaar. Een kapotte wasmachine, een dure reparatie voor de auto of het betalen van het eigen risico bij de zorgverzekering maakt dat het huishoudbudget onder druk komt te staan. Het vakantiegeld of de kinderbijslag is dan nodig om de uitgaven te doen. Daarnaast maakt de flexibele arbeidsmarkt de werkenden kwetsbaar.

¹ Door de economische crisis is de armoede wel toegenomen. In 2008 waren ongeveer 870.000 mensen die onder de armoedegrens leefden.

² Vaste lasten bestaan uit woonlasten, kosten voor elektriciteit, gas en water, abonnementskosten voor TV, internet en bellen, premies voor de inboedel- en aansprakelijkheidsverzekering en lokale heffingen en leges die voor ieder huishouden verplicht zijn, zoals de rioolheffing. Het zijn uitgaven waar een (contractuele) verplichting aan ten grondslag ligt en waar een huishouden niet (eenvoudig) onderuit komt.

Illustratief voor deze doelgroep is het nieuwbericht van RTL Nieuws van 24 maart 2018 :

Gratis app helpt werknemer met schuld: 'Schrikbarende cijfers'

Elk jaar krijgen zo'n vijf duizend werknemers van Dienstengroep ADG, bekend van schoonmaakdienst Asito, te maken met loonbeslag: een beslaglegging op het nog uit te betalen salaris. De schuldenproblematiek van Nederlandse huishoudens loopt veel te hoog op, vindt de organisatie.

Veel mensen worstelen met hun financiën. Zo'n 45 procent van de Nederlandse huishoudens heeft moeite om de eindjes aan elkaar te knopen, blijkt uit onderzoek van onder meer het Nibud. Bij 20 procent is er zelfs sprake van een problematische schuld.

Dat levert ook problemen op voor de werkgever. Werknemers die zich zorgen maken over geld worden zo'n [20 procent minder productief](#), schat het Nibud in. Ook zijn ze vaker ziek - zeven dagen per jaar - en de kosten voor een werkgever lopen daarmee op tot zo'n [13.000 euro per jaar](#).

"De cijfers zijn schrikbarend", zegt Ron Steenkuijl, directielid bij Dienstengroep ADG. Met 35.000 werknemers behoort het bedrijf tot de grootste werkgevers van Nederland. "Bij ons rees de vraag: zijn we er alleen voor de winst, of gaan we iets bijdragen aan de maatschappij?"

Steenkuijl deed een rondje langs verschillende gemeenten. Daaruit kwam uit naar voren dat armoede en goede schuldhulpverlening grote uitdagingen vormen. "Het is moeilijk om op tijd in te grijpen. Het gaat om hele grote groepen mensen met complexe problemen."

ADG besloot daar wat aan te doen en ontwikkelde een website en app met de naam Fikks. Steenkuijl deed dat in samenwerking met het Nibud en een aantal onderzoekers. "Toen zijn we ook gaan kijken hoe groot het probleem in onze eigen organisatie is: elk jaar wordt bij 5000 werknemers beslag op hun loon gelegd."

Volgens Steenkuijl is zijn bedrijf geen uitzondering. Als het mensen herhaaldelijk niet lukt om hun rekeningen te betalen, kan de deurwaarder een deel van hun inkomen reserveren om aflossingen mee te doen. Er blijft dan vaak maar weinig over om boodschappen van te kunnen doen.

Verkeerde beslissingen

"Mensen raken gestrest en gaan verkeerde beslissingen maken", ziet Steenkuijl. "Wij hopen deze problematiek eerder op te sporen en aan te pakken. We willen de taken van de gemeente niet per se overnemen, maar juist samenwerken."

Via de app kunnen mensen met schulden gekoppeld worden aan een maatje die hen helpt om de financiën weer op orde te krijgen. De zogenoemde 'buddies' volgen hiervoor een speciale cursus. "Na anderhalve dag hadden we al negentig aanmeldingen, maar we willen zeker duizend maatjes hebben."

Voor 2020 hoopt Steenkuijl dat het er 10.000 zijn en dat 15.000 mensen met schulden zijn geholpen. Dat kan hij niet alleen, daarom doet de ondernemer via zijn [website](#) een beroep op zijn collega's. "Dit soort initiatieven kunnen alleen van de grond komen als het bedrijfsleven de verantwoordelijkheid pakt", zegt hij.

(...)

Verklaringen voor armoede

In het algemeen worden de oorzaken van armoede op drie niveaus bepaald. Ten eerste het individuele niveau (micro-niveau). Armoede kan op dit niveau ontstaan door onverantwoord gedrag of door persoonlijke tegenslagen of ongelukken (ziekte, scheiding, werkloosheid, verstandelijke of lichamelijke beperkingen). In de tweede plaats het meso-niveau. Op dit niveau worden verklaringen gezocht bij tekortschietende instituties, complexe bureaucratische procedures, fragmentering van de hulp of gebrek aan coördinatie. Het derde niveau is het macro-niveau. Dit brengt armoede in verband met maatschappelijke factoren en economische ontwikkelingen.

Specifiek vanuit de schuldenproblematiek worden ook oorzaken genoemd als de lage rente en de "abstractie" van geld. Geld is steeds minder tastbaar en steeds meer virtueel, waardoor aankopen makkelijker kunnen worden gedaan. Daardoor ontbreekt het overzicht. Daarnaast spelen culturele factoren een rol. Het aangaan van schulden is geen schande meer. Het wordt zelfs gestimuleerd via bijvoorbeeld de studiefinanciering, een aflossingsvrije hypotheek, een persoonlijke lening of een telefoonabonnement met afbetaling.

3. Aanpak van armoede

Vanuit het perspectief van huishoudens met lage inkomens bestaat er een breed palet aan vormen van ondersteuning. Het gaat om ondersteuning vanuit de rijksoverheid, de lokale overheid en om ondersteuning van niet-publieke voorzieningen. De belangrijkste vormen van ondersteuning zijn:

- Inkomensondersteuning vanuit de rijksoverheid (huurtoeslag, zorgtoeslag, kinderbijslag, kinderopvangtoeslag, kindgebonden budget, etc.)
- Inkomensondersteuning vanuit de gemeentelijke overheid (bijstandsuitkeringen, bijzondere bijstand, collectieve ziektekostenverzekering, kwijtschelding bij gemeentelijke lasten, etc.)
- Schuldhulpverlening (schuldenregeling, budgetbegeleiding, budgetbeheer, voorlichting, etc.)
- Ondersteuning bij het vinden van werk.
- Brede ondersteuning op verschillende leefdomeinen (maatschappelijk werk, welzijnswerk, etc.)
- Specifieke ondersteuning op afzonderlijke domeinen (jeugdzorg, GGD, etc.)
- Ondersteuning vanuit niet publieke voorzieningen. (voedselbanken, kledingbanken, speelgoedbanken, vrijwilligersorganisaties, etc.)

Gedragwetenschappelijke aanpak

De laatste jaren wordt in de aanpak van armoede ook de invalshoek van de gedragspsychologie bepleit. Inzichten uit de hersenwetenschap laten zien dat chronische stress door schulden en armoede van invloed is op de hersenen. Het beïnvloedt het geheugen negatief en maakt dat mensen geen overzicht kunnen krijgen en niet goed meer in staat zijn om doelgericht en probleemoplossend te handelen. Voor het oplossen van problemen waar arme huishoudens mee worden geconfronteerd, is een noodzakelijke voorwaarde dat het gedrag verandert. Denk aan het zoeken naar werk, de bereidheid tot concessies (bijv. langer reizen voor een baan, de auto opgeven omdat er geen geld voor is, e.d.) het uitgavenpatroon aanpassen etc..³ Onder de naam Mobility Mentoring is een aanpak ontwikkeld die het onderwerp armoede combineert met de laatste inzichten vanuit de hersenwetenschap over de effecten van schaarste en armoede en de ontwikkelbaarheid van hersenfuncties. Het versterken van het denk- en doenvermogen kan als volgt in beeld worden gebracht.

4. Schuldhulpverlening

In 2012 is de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) in 2012 ingevoerd. De wet biedt een juridisch kader voor de schuldhulpverlening. Alhoewel vrijwel alle de gemeenten in de periode vóór de Wgs al bepaalde voorzieningen hadden voor schuldhulpverlening, was schuldhulpverlening toen nog geen verplichte taak van gemeenten. De Wgs legt als het ware een juridische en professionele bodem in de dienstverlening van de gemeenten.

³ De aanpak die is gebaseerd op het versterken van het “psychologisch kapitaal” staat ook wel bekend als empowerment. Psychologisch kapitaal veronderstelt dat mensen over eigenschappen beschikken als wilskracht, veerkracht, volharding of creativiteit.

In 2016 is de Wgs geëvalueerd. De evaluatie laat zien dat de Wgs een positieve ontwikkeling in gang heeft gezet. Gemeenten hebben meer grip op de uitvoering, hebben hun regierol versterkt, zijn meer integraal gaan werken en hebben het pakket aan dienstverlening binnen de schuldhulpverlening verbreed. Er is vaker aandacht voor preventie en vroegsignalering en gemeenten bieden meer maatwerk. Mensen met problematische schulden worden hierdoor beter geholpen.

Preventie

Als er schuldhulpverlening moet worden geboden is het eigenlijk al te laat. Voordat mensen in contact komen met professionele schuldhulp is er al veel gebeurd. Gemiddeld is op dat moment de schuld opgelopen tot € 40.000,- en zijn er 15 schuldeisers in het geding. De kunst is om op het juiste moment schuldhulp te verlenen. Aan de ene kant is het namelijk niet verkeerd dat mensen eerst zelf proberen hun financiën weer op orde te krijgen. Vaak lukt dit ook wel. Maar aan de andere kant moeten ze ook niet steeds dieper wegzakken, zodanig dat de situatie problematisch wordt.

Zoals zo vaak geldt ook hier het gezegde “voorkomen is beter dan genezen”. Daarom zijn preventie en vroegsignalering steeds nadrukkelijker onderdeel van integrale schuldhulpverlening. Er zijn diverse vormen van preventie. Bijvoorbeeld voorlichting en het zorgen dat bekendheid wordt gegeven aan de mogelijkheid aan de gemeentelijke schuldhulpverlening. Verder is een integrale en laagdrempelige dienstverlening belangrijk (ook “outreaching” bijvoorbeeld via huisbezoeken). Tenslotte zijn ketensamenwerking (met interne en externe doorverwijzing) en gegevensuitwisseling belangrijke onderdelen van vroegsignalering en preventie. Door middel van gegevensuitwisseling kunnen bij de gemeente signalen binnekomen van betalingsachterstanden bij bijvoorbeeld woningcorporaties, zorgverzekeraars en energieleveranciers. Overigens is het onderwerp privacy wel van belang bij ketensamenwerking en gegevensuitwisseling. Uit oogpunt van privacy dient aan bepaalde voorwaarden te worden voldaan.

Positie en dienstverlening GKB

De gemeente Dalfsen werkt al jarenlang samen met de GKB Drenthe. De samenwerking houdt feitelijk in dat de gemeente Dalfsen diensten inkoopt bij de GKB. De belangrijkste diensten zijn de schuldbemiddeling/schuldregeling, budgetbeheer en een klein aantal bewindvoeringen⁴. Per jaar worden ongeveer 25 cliënten doorverwezen naar de GKB.

De GKB Drenthe is formeel een Gemeenschappelijke Regeling met als bestuur de gemeenten Assen, Hoogeveen en Meppel. Recent heeft het bestuur haar strategische visie bekend gemaakt. Kern van de visie is dat de GKB Drenthe niet meer de risico's wil dragen voor de dienstverlening aan de gemeenten die niet deelnemen in de GR. De GR moet een publieke organisatie worden die uitsluitend werkzaamheden verricht voor de aangesloten gemeenten. Dit heeft tot gevolg dat de samenwerking met de niet-aangesloten gemeenten op termijn wordt beëindigd. Dit betekent dat de gemeente Dalfsen zich zal moeten bezinnen op de vraag hoe en door wie deze taken in de nabije toekomst zullen worden uitgevoerd.

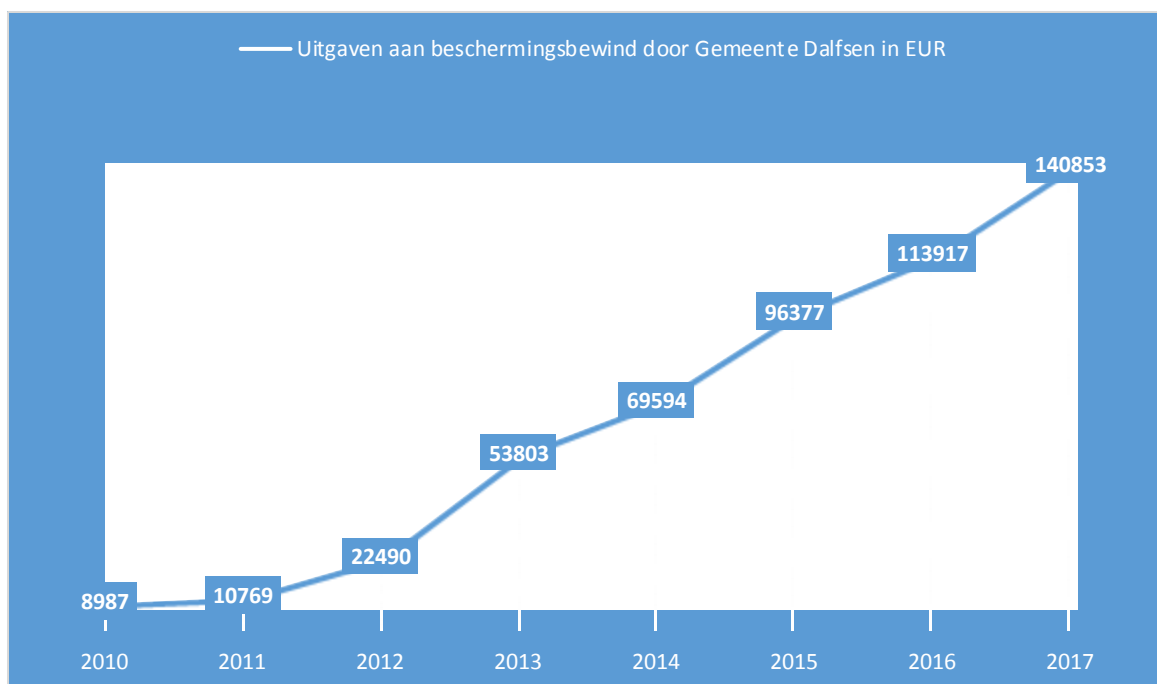
Beschermingsbewind

Om mensen te kunnen beschermen die niet (meer) zelfstandig financiële beslissingen kunnen nemen, kan beschermingsbewind worden ingesteld. Beschermingsbewind wordt uitgevoerd door een bewindvoerder⁵. De bewindvoerder zorgt onder meer voor de betaling van de vaste lasten, behandelt de post en stuurt deze door, sluit verzekeringen af, vraagt toeslagen aan en zorgt dat de belastingaangifte wordt gedaan. Beschermingsbewind wordt aangevraagd via de kantonrechter en kan in principe duren tot het overlijden van degene die onder bewind staat. Eén keer per jaar moet de bewindvoerder verantwoording afleggen aan de kantonrechter.

De laatste jaren is het aantal personen onder beschermingsbewind sterk toegenomen. Voor gemeenten heeft dit tot gevolg dat de kosten voor beschermingsbewind die via de bijzondere bijstand worden vergoed, ook sterk zijn gestegen. Voor de gemeente Dalfsen is de ontwikkeling van de kosten als volgt.

⁴ Kredietverlening is ook een dienst van de GKB. Dit is min of meer een particuliere vorm van dienstverlening en valt niet onder de samenwerkingsovereenkomst.

⁵ In deze regio zijn diverse bewindvoeringskantoren actief. Mensen hebben in beginsel zelfs de keuze wie hun bewindvoerder wordt. Eventueel kan de kantonrechter een bewindvoerder toewijzen.

Gerekend vanaf 2010 zijn de kosten dus met een factor 15 gestegen.

Ondanks de sterke stijging van het aantal mensen met beschermingsbewind zijn er vreemd genoeg geen sluitende verklaringen voor deze ontwikkeling. Een aantal mogelijke verklaringen zijn:

- De wetwijziging van de Wet Curatele, Bewind en Mentorschap in 2014. Door deze wet zijn de toelatingseisen voor beschermingsbewind verruimd.
- De steeds complexer wordende maatschappij, waardoor mensen die het voorheen wel konden organiseren, zich niet meer kunnen redden in de regels en systemen.
- Door de economische crisis zijn veel mensen in de financiële problemen gekomen en hebben daardoor de regie verloren.
- Hulpverleners vanuit bijvoorbeeld zorginstellingen, stimuleren mensen om onder bewind te gaan.
- (Te) makkelijk geld kunnen lenen of op afbetaling kunnen kopen.
- "Aanbod schept vraag." Bewindvoering is een hele bedrijfstak geworden, waardoor het laagdrempeliger, bekender en mogelijk "populairder" is geworden. Het kan ook zijn dat bewindvoerders mensen actief benaderen.⁶

Gemeenten hebben slechts in beperkte mate invloed op de instroom in het beschermingsbewind en de kosten voor bijzondere bijstand. In het Regeerakkoord is het voornemen neergelegd om gemeenten adviesrecht te geven bij de kantonrechter. Een gemeente kan wel randvoorwaarden scheppen om zo, samen met ketenpartners, te werken aan een sluitende aanpak voor financieel kwetsbare mensen, wat effect kan hebben op het beroep op beschermingsbewind. De randvoorwaarden zijn:

- Preventie en vroegsignalering
- Een passend gemeentelijk aanbod (snelle hulp voor inwoners bij problematische schulden én dat er wordt gewerkt aan iemands zelfredzaamheid)
- Zo snel mogelijk op de juiste plek (snelle en juiste doorverwijzing)
- Een goede samenwerking (o.a. met bewindvoerders en budgetcoaches)
- Investeer in kwaliteit van schuldhulpverlening

⁶ In de bijlage is als voorbeeld een tekst opgenomen van een website van een bewindvoerderskantoor. Dit ter illustratie van de laagdrempeligheid en de verbreding van het takenpakket als een soort administratiekantoor.

5. Huidig beleid Dalfsen

Inkomensondersteunende regelingen

In 2014 heeft de gemeenteraad de beleidsnota Armoede en Schulden vastgesteld. Inkomensondersteunende maatregelen vormen daarin de kern van het beleid. Ten eerste kan worden genoemd de bijzondere bijstand. Dit is een maatwerkregeling voor mensen met een minimuminkomen die een (volledige of gedeeltelijke) vergoeding krijgen voor bijzondere en noodzakelijke kosten. Daarnaast zijn er gemeentelijke regelingen die min of meer zijn gekoppeld aan een bepaalde doelgroep:

- de individuele inkomens toeslag (voor huishoudens die minimaal twee jaar op het minimumniveau leven)
- de inkomensregeling voor ouderen
- de kindregeling
- de regeling chronisch zieken en gehandicapten
- de collectieve ziektekostenregeling voor minima⁷.

Kinderen

In de Armoedenota is specifiek aandacht besteed aan kinderen. Dit was ook landelijk een speerpunt. Het vorige kabinet heeft hiervoor extra geld beschikbaar gesteld (de zgn. Klijnsma-gelden). In 2017 is aanvullend op de Armoedenota specifiek voor kinderen een beleidsnota vastgesteld ("0 -18 Iedereen doet mee!; een nieuwe integrale regeling voor kinderen en jongeren in de gemeente Dalfsen voor de periode 2018-2021"). Een andere doelgroep waren de chronisch zieken en gehandicapten. In 2015 zijn een aantal landelijke regelingen voor deze doelgroep naar de gemeenten gedecentraliseerd.

Sociale banken

In de Armoedenota is ook aandacht besteed aan de sociale "banken" in onze gemeente. Dit betreffen de voedselbank, de kledingbank en de speelgoedbank. Zij hebben via de Armoedenota als het ware een formele positie gekregen binnen het beleid. In de nota is vastgelegd dat de sociale banken tijdelijk voor subsidie in aanmerking kunnen komen in verband met huurlasten.

Financieel kader

De gemeente Dalfsen geeft per jaar ca. € 865.000,- uit aan het armoedebeleid en de schuldhulpverlening (begroting 2018)⁸. Van dit bedrag wordt € 845.000,- uitgegeven aan de inkomensondersteunende maatregelen en € 120.000,- aan schuldhulpverlening⁹. Globaal zijn de uitgaven als volgt in te delen.

Bijzondere bijstand - diversen	410.000
Kindregeling	130.000
Uitkering chronisch zieken en gehandicapten	70.000
Coll. Ziektekostenregeling Zilveren Kruis	55.000
Bijdrage elders aanvullende verzekering	45.000
Schuldhulpverlening	120.000
Kwijtschelding gem. belasting	35.000
Totaal	865.000

⁷ Sinds 2016 heeft de gemeente Dalfsen een collectief contract met Zilveren Kruis waar mensen met een minimuminkomen gebruik van kunnen maken. In beginsel wordt dit beleid voortgezet, er vanuit gaande dat ook Zilveren Kruis de overeenkomst met Dalfsen wil voortzetten. Er zal nog worden onderzocht of met een tweede zorgverzekeraar een overeenkomst kan worden afgesloten voor een collectieve ziektekostenverzekering.

⁸ In de perspectiefnota 2019-2022 is het voorstel gedaan voor een bijraming van € 100.000,- op de post bijzondere bijstand en € 10.000,- schuldhulpverlening. Deze bijraming is nog niet verwerkt in de tabel.

⁹ De kosten bestaan voor een groot deel aan de subsidie voor de GKB, de subsidie aan Humanitas, individuele schuldhulptrajecten voor zelfstandigen en de subsidie aan de voedselbank. Bij deze uitgaven zijn nog niet inbegrepen de kosten van de gemeentelijke medewerker voor schuldhulpverlening. Deze kosten worden geraamd op ca. € 25.000,- per jaar.

6. Conclusies en aandachtspunten voor nieuw beleid

De gemeente Dalfsen heeft het armoedebeleid en het beleid voor de schuldhulpverlening in 2014 vastgesteld. Naderhand zijn aanpassingen c.q. aanvullingen geweest. De uitgaven voor het armoedebeleid zijn de laatste jaren sterk gestegen. Voor een deel is dit logisch vanwege de decentralisaties en de intensiveringen (bijv. chronisch zieken en gehandicapten, kinderen). Voor een ander deel zijn de uitgaven gestegen door de ontwikkelingen van het beschermingsbewind en door de sterke toename van het aantal statushouders dat in onze gemeente is gehuisvest in de afgelopen jaren. (Voor de inrichting van de woning wordt bijzondere bijstand verstrekt.)

Gezien de ontwikkelingen kunnen voor het beleid in de komende jaren de volgende aandachtspunten worden geformuleerd:

- Aandacht voor preventie
- Vroegsignalering (m.n. aandacht voor “vindplaatsen” van armoede en inbedding van schuldhulpverlening in de sociale kernteams)
- Uitvoering van schuldhulpdiensten die nu nog door de GKB Drenthe worden uitgevoerd
- Beheersing kosten van beschermingsbewind
- Rol van de sociale banken en toekomst subsidiëring
- Versterken positief gedrag bij mensen met schulden (“mobility mentoring”)
- Ontwikkeling vergoeding voor ziektekosten

Als kaders voor de uitwerking kunnen worden genoemd:

- Het armoedebeleid en de inkomensondersteuning moeten voldoende bestaanszekerheid bieden voor de inwoners van onze gemeente.
- Armoedebeleid en inkomensondersteuning moeten ook bijdragen aan de mogelijkheden om mee te kunnen doen in de samenleving.
- Het beleid moet zijn gericht op het vergroten van de zelfstandigheid en zelfredzaamheid van de burger. Vanuit dit kader wordt bijvoorbeeld het vraagstuk van het beschermingsbewind opgepakt en wordt het gebruik van de sociale banken bezien (in beginsel gaan we uit dat het gebruik tijdelijk is).
- Het armoedebeleid en schuldhulpverlening is onderdeel van het sociale domein en de transformatie. Dit betekent o.a. een integrale benadering (combinatie met werk, scholing, laaggeletterdheid, e.d.) en maatwerk.

Bijlage 1

Voorbeeld van tekst op website van een bewindvoeringskantoor.

Beschermingsbewind

Staat jouw leven op het moment in het teken van geldzorgen? Kun je met moeite je hoofd boven water houden en veroorzaakt dit veel spanning en stress? Stapelen de betalingsachterstanden en schulden zich steeds meer op? Dan is het misschien noodzakelijk om beschermingsbewind aan te vragen.

Wat is beschermingsbewind?

Beschermingsbewind is een wettelijke beschermingsmaatregel voor meerderjarigen die vanwege een lichamelijke of geestelijke toestand, of vanwege verkwisting of problematische schulden (tijdelijk of voor langere tijd), niet in staat zijn om hun eigen financiën goed te kunnen regelen. Door de maatregel bewind gebeurt het beheer van iemands geld en eigendommen niet meer door de betrokkene(n) zelf, maar door een door de rechter benoemde bewindvoerder.

Wie kan de aanvraag bewind indienen?

De volgende personen of instellingen kunnen de aanvraag voor beschermingsbewind indienen:

- de betrokkene zelf;
- echtgenoot of andere partner;
- familieleden tot in de 4e graad; dit zijn ouders, grootouders, kinderen, kleinkinderen, broers, zussen, ooms, tantes, neven en nichten;
- degene die het gezag uitoefent; bijvoorbeeld de voogd, als de betrokkene nog minderjarig is of de stiefouder;
- de bewindvoerder als er al een maatregel loopt;
- de instelling die de betrokkene verzorgt of begeleidt;
- de officier van justitie;
- het college van burgemeester en wethouders van de woonplaats van de betrokkene als bewind wegens verkwisting of problematische schulden wordt aangevraagd.

Aanvraag bewind: hoe gaat het in zijn werk?

We beginnen met een vrijblijvend kennismakingsgesprek bij jou thuis en zullen een aantal vragen stellen over jouw situatie. Zo willen we bijvoorbeeld graag weten waarom je je hebt aangemeld bij xxx, of er schulden zijn en zo ja, hoe deze schulden zijn ontstaan. Vervolgens zullen wij je vertellen wat bewindvoering precies inhoudt en is er voor jou gelegenheid om hierover vragen te stellen. Naar aanleiding van dit gesprek zullen wij samen met jou een plan van aanpak maken, waarin onder meer staat welke doelen wij de komende tijd willen behalen. Het plan van aanpak en verzoekschrift sturen wij vervolgens naar de rechter, zodat hij deze kan beoordelen en een besluit kan nemen over de bewindvoering. Als de rechtbank xxx als bewindvoerder heeft aangewezen, kunnen wij voor jou aan de slag. Soms is het verstandig om in afwachting van de uitspraak van de rechtbank alvast te beginnen met budgetbeheer, zodat wij alvast voor jou aan het werk kunnen gaan.

Wat zijn onze taken als bewindvoerder?

Xxx voert verschillende financiële en administratieve taken uit. Zo gaan wij bijvoorbeeld na of je alle inkomsten ontvangt en of de dagelijkse uitgaven (kunnen) worden betaald. Verder vragen wij (indien van toepassing) toeslagen voor je aan, doen belastingaangifte en zullen de administratie van al jouw inkomsten en uitgaven bijhouden. Als je een eigen woning of een stuk land bezit, zullen wij een aantekening van het bewind in het kadaster laten registreren (en in het handelsregister als er sprake is van een eigen onderneming). Ook voert xxx de volgende werkzaamheden uit:

- wij maken een overzicht van je inkomsten, uitgaven, schulden en bezittingen en stellen een budgetplan op;
- wij winnen informatie in en geven wijzigingen door aan verschillende instanties;
- wij openen een bankrekening, waarop jouw inkomen voortaan binnenkomt;
- wij betalen vanuit jouw nieuwe bankrekening de vaste lasten;
- zodra jouw financiële situatie stabiel genoeg is, maken we een plan voor het oplossen van je schulden.
-

Waarom kiezen voor xxx?

Wij vinden het belangrijk jou te betrekken bij de werkzaamheden die we voor je uitvoeren. Wij zijn graag transparant en werken dan ook met een systeem waarbij je d.m.v. inloggegevens mee kunt kijken hoe jouw financiële administratie wordt bijgewerkt. Zo kun je bijvoorbeeld alle bij- en afschrijvingen van jouw bankrekening zien. Ook krijg je van ons jaarlijks een overzicht, waarop precies staat wat we met je geld hebben gedaan. Zo blijf je op de hoogte van wat er met jouw geld gebeurt. Hetzelfde overzicht sturen wij naar de rechtbank. Op deze manier leggen wij als bewindvoerders verantwoording af aan de rechter en heb jij de zekerheid dat het werk wat wij voor je doen, goed door ons wordt uitgevoerd.

Bij bewindvoering komt vaak meer kijken dan alleen het beheren van financiën. Zo kun jij bijvoorbeeld te maken krijgen met het overlijden van een partner of familielid. Je kunt dan voor de keus komen te staan om een erfenis te aanvaarden of te verwerpen. Ook wanneer je bijvoorbeeld in een scheiding ligt, komt er veel op je af. Omdat wij naast professioneel bewindvoerder, ook gespecialiseerd zijn in verschillende rechtsgebieden (zoals erfrecht en echtscheidingsrecht) kunnen wij jou goed adviseren en ondersteunen.